

Az adoma európai vándorútjának rajzában inkább a jószemű megfigyelő, a lényegeset biztos kézzel kiválasztó bíráló értelem, a széles látókörű, az anyaggal biztosan rendelkező tudós szerepel, a magyar adoma történetének leírásában elért eredményeit azonban csak irodalomtörténetünk első úttörőinek munkásságával hasonlítjuk össze. Az csak természetes, hogy ezen az új, eddig felkutatlan területen lépten-nyomon új eredményeket ér el. Az eredetiség itt nem is olyan nagy érdem, mert egyenlő értékű e friss terület feltalálásának érdemével. Az ellenben György egyéni érdeme, hogy az úttörő lelkesedése, szorgalma személyében a XX. századi tudós lelkiismeretességével, tárgyanyagismeretével és óvatosságával egyesül. György Lajos munkásságának eredményein a további kutatás aligha változtat lényegesebben. Esetleg egy-két részletet még tisztáznak majd, néhol hozzátésznek, másutt elvesznek, de az alapépitmény marad olyanoknak, amint azt a szerző ebben a könyvében megépítette.

György Lajos irodalmunk egyik olyan rétegének történetét írta meg, amely eddig úgyszólván csak jegyzetekben, «Még meg lehet említeni»-féle hangon előadott részletekben szerepelt. A feladat nemcsak az volt, hogy az ilyen helyeken eldugott műveket össze kellett szedni és átkutatni, hanem a már ismert műveket újabbakkal kiegészíteni és mindennek jelentőségét, a történeti fejlődésben elfoglalt helyét ki kellett jelölni. Nem is az a legfontosabb ebben a munkában, hogy új adatokat hoz elő, hanem az, hogy a már ismert írók és művek egész új fényt kapnak. (Jókai, Kónyi stb.)

A könyv harmadik része 250 magyar adoma forrása és előfordulási helyei. Aki szépprózánk meseanyagának történetével foglalkozik, nem

kerülheti el György Lajos könyvét: ez az összeállítás nélkülözhetetlenné teszi. Végül a különböző adomagyűjteményeket foglalja össze.

Fábián István.

Majthényi György két új gyermekregénye.

A karácsonyi könyvpiacra *Majthényi György* két könyvet is írt a gyermekvilágszámára. Az egyik: *Ali Basa meg a kacska a Balatonon*, folytatása annak a sorozatnak, amely a gyermekirodalom páratlanul népszerű kalandorainak, a Mackó Mukinak, a Tányértalpu Barnabásnak meg a Csilicsali Csalavári Csalavérnek a nyomdokaiba lépett. A friss, fordulatossal, humorral és izgalommal fűszerezett történet pompás magyarsággal szól az apró olvasókhöz és bizonyára sikerben se fog elmaradni elődeitől.

A másik könyv már magasabb korosztály számára íródott ifjúsági regény. A címe: *Matyi itt marad*, és a mostanában rablómadárnak rágalmazott gólya a cselekményben, megfigyelésekben gazdag történetnek a hőse. Az ismert író mesemondó képessége, meglevenítő ereje annyi szépséget és finomságot visz ebbe a történetbe, hogy ezzel nemcsak ifjú olvasóit becsüli meg, hanem könyvének is a napi sikereken felülálló maradandó értéket biztosít.

Mindkét könyv ízléses és finom kiállításban Singer és Wolfner kiadásában jelent meg. (P. F.)

Goethe: A bűnrészesek. Verses vígjáték három felvonásban. Fordította Bardócz Árpád. Santhó Miklós rajzaival. Budapest, 1934. A Magyar Goethe Társaság kiadása.

Goethe fiatalkori vígjátékai közül való, az alig húsz esztendősköltő lipcsei idejéből. Zsengéire visszagondolva, talán éppen ez vonz legkevésbé, meglehetősen visszataszító

témájánál fogva. (Itt mindenki bűnt követ el; a boldogtalan feleség, aki egykori kedvesének találkát ad éjszaka; az apa, aki egy levelet szeretne megkaparintani; a férj, egy elzüllött, kártyás jöttment, aki felesége csábítóját rabolná meg. Persze a vígjáték machinációja szerint mind egymásba botlanak s komoly megoldás helyett bocsánatot kapnak s megbocsájtanak.) Az érett Goethéből még keveset látunk e darabjában, melynek csípős ízét a fiatalság lendülete, a pellengérré állított alakokon való gúnyos mosolygás kissé enyhíti. Egy azonban mégis a későbbi Goethét jelzi már: éleslátása, ahogy a kétszínű polgári életet valódi mivoltában állítja elének.

Goethe rimes alexandrinusai kecses könnyedséggel lejtének *Bardócz* Árpád rendkívül eleven, színes, artistikus fordításában. A japán költők kongeniális átültetője, akitől nem sokára, szintén a Magyar Goethe Társaság kiadásában, egy egész kötet német költemény jelenik meg, minden tekintetben szép munkát végzett. A szövegnek *Bardócz* tolmácsolásában alig van fordítás-íze, úgy hat, mintha eredetét olvasnánk.

Sz.

Békés vármegye Népművelési Bizottságának évkönyve. 1934. Szerkesztette: Tantó József.

Abban a nagy munkában, amely

a kultúra fegyvereivel küzd nemzeti közösségek lélegzgdagításán, Békés vármegye Iskolánkivüli Népművelési Bizottsága idestova két évtizede veszi ki jelentékenyen részét. E második évkönyve eleven bizonyítéka annak a lázas tevékenységnek, mit a Bizottság a magyar művelődés érdekében eddig kifejtett. Valóban minden tanfolyamát, előadását és megmozdulását a nemzeti gondolat, értékeink helyes mérlegelésű megmutatása ösztönzi. Ezért találunk magában az évkönyvben is olyan értékes tanulmányokat, mint Karácsony Sándorét, mit a magyar nép lelkialkatáról írt, Korniss Gézaét a magyar szellemi élet válságáról, Ravasz Lászlóét a nemzeti egység lelkéről és Herczeg Ferencét a magyar népművelőkről. Egyébként is tanulságos és a szakemberek számára használható ez az évkönyv gyakorlati útmutatásaival, minta-tanmeneteivel, mik az analfabéta női kézimunka- és nótatanfolyamokhoz készültek. Akinek érzéke van a statisztikai táblázatokhoz, annak a Bizottság tizenháromesztendő munkájáról megkapó és lelkesítő képe lesz, mit szépen egészít ki a Békés vármegye kultúrallapotáról szóló fejezet Bibó István tollából. A szeretettel szerkesztett évkönyv mindenki számára buzdítás, aki csak kezébe veszi, olyan távlatait mutatja meg a magyar népművelésnek.

—d. —t.